

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 03.05.2007, sp. zn. 5 Tdo 459/2007, ECLI:CZ:NS:2007:5.TDO.459.2007.1

Číslo: 7/2008

Právní věta: S ohledem na ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř. zásadně nelze vyloučit možnost, aby byl k důkazu použit i zvukový záznam, který byl pořízen soukromou osobou bez souhlasu osob, jejichž hlas je takto zaznamenán. Ustanovení § 88 tr. ř. se zde neuplatní, a to ani analogicky. Přípustnost takového důkazu je však nezbytné vždy posuzovat též s ohledem na respektování práva na soukromí zakotveného v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí ve smyslu čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 03.05.2007

Spisová značka: 5 Tdo 459/2007

Číslo rozhodnutí: 7

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Hodnocení důkazů, Zákonnost trestního řízení

Předpisy: § 2 odst. 6 tr. ř.
§ 89 odst. 2 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného M. N. proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 9 To 47/2006, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Okresního soudu v Benešově pod sp. zn. 8 T 326/2004.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 15. 8. 2005, sp. zn. 8 T 326/2004, byl obviněný M. N. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. Za tento trestný čin a za pokus trestného činu padělání a pozměňování veřejné listiny podle § 8 odst. 1 tr. zák. a § 176 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák., kterým byl uznán vinným rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2005, sp. zn. 10 T 2/2004, mu byl uložen podle § 250 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roky, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. b) tr. zák. zařazen do věznice s dozorem. Dále bylo podle § 35 odst. 2 tr. zák. rozhodnuto o zrušení výroku o trestu uloženého rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 13. 1. 2005, sp. zn. 10 T 2/2004, jakož i všech dalších rozhodnutích na tento výrok obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poškozený P. Z. byl podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázán s

nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

O odvolání obviněného rozhodl Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 15. 2. 2006, sp. zn. 9 To 47/2006, kterým podle § 258 odst. 1 písm. e), odst. 2 tr. ř. částečně zrušil napadený rozsudek Okresního soudu v Benešově ve výroku o trestu a podle § 259 odst. 3 tr. ř. nově rozhodl tak, že obviněnému M. N. při nezměněném výroku o vině trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. a výroku o náhradě škody uložil podle § 250 odst. 3 tr. zák. za použití § 35 odst. 2 tr. zák. souhrnný trest odnětí svobody v trvání 2 roky, jehož výkon mu byl podle § 60a odst. 1, 2 tr. zák. za podmínek § 58 odst. 1 tr. zák. za současného vyslovení dohledu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 4 roky.

Citovaný rozsudek Krajského soudu v Praze napadl obviněný M. N. prostřednictvím obhájce dovoláním, v němž uplatnil důvod uvedený v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. Dovolatel především zpochybnil naplnění skutkové podstaty trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák. a mimo dalších výhrad namítl nepoužitelnost zvukové nahrávky, kde je zaznamenán rozhovor mezi obviněným a poškozeným P. Z., kterou pořídil svědek R. S., protože ji označil za důkaz získaný v rozporu s trestním řádem, popřípadě s principy trestního řízení. Záznam hlasu fyzické osoby získaný bez jejího souhlasu je podle obviněného hrubým zásahem do práva na soukromí (čl. 8 odst. 2 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod) a odposlechy a záznamy o nich lze použít v trestním řízení jen v souladu s ustanovením § 88 tr. ř. Závěrem dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudky soudů nižších stupňů a aby sám ve věci rozhodl a obviněného zprostil obžaloby.

K dovolání obviněného M. N. se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, která označila jako jedinou relevantní námitku tvrzení o nezákonně provedeném důkazu (zvukovém záznamu), protože ostatní námitky dovolatele směřují především do oblasti skutkových zjištění. Ve prospěch použití tohoto důkazu v daném trestním řízení podle názoru státní zástupkyně svědčí skutečnost, že nebyl pořízen orgány činnými v trestním řízení. Za takové situace se o jeho použitelnosti rozhoduje vždy v jednotlivých případech, a priori jej totiž nelze vyloučit s ohledem na obecné pravidlo, podle něhož lze v rámci trestního řízení použít každou skutečnost jako důkaz (§ 89 odst. 2 tr. ř.). Protože tedy nebyla ze strany státu porušena žádná povinnost ohledně získávání důkazů, ani soudy nižších stupňů nepochybily, když přihlédly ke zvukovému záznamu. Vzhledem k výše uvedenému a k tomu, že skutkový stav zjištěný oběma soudy odpovídá znakům trestného činu podvodu podle § 250 odst. 1, 3 písm. b) tr. zák., státní zástupkyně navrhla, aby Nejvyšší soud odmítl podané dovolání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř.

Nejvyšší soud dospěl mimo jiné k následujícím závěrům.

Pokud jde o námitky, kterými obviněný M. N. brojil ve svém dovolání proti správnosti hmotně právního posouzení skutku, jehož spácháním byl uznán vinným, Nejvyšší soud je posoudil tak, že převážnou většinu z nich nelze z hlediska jejich obsahu podřadit pod uplatněný dovolací důvod. Takovou je i námitka vytýkající nepoužitelnost důkazu spočívajícího ve zvukové nahrávce rozhovoru obviněného s poškozeným P. Z., kterou pořídil svědek R. S. Pro úplnost však považoval Nejvyšší soud za vhodné vyjádřit se stručně i k tomuto dovolatelovu tvrzení o nepřípustnosti použití zvukového záznamu jako důkazu v soudním řízení. Shodně s odvolacím soudem považuje Nejvyšší soud argumentaci obviněného opřenou o níže uvedené judikáty v podstatě za nepoužitelnou pro posuzovanou věc, tudíž soud prvního stupně nepochybil, když provedl dokazování i zvukovým záznamem pořízeným svědkem R. S.

V rámci svých námitek proti postupu soudů nižších stupňů, které shodně připustily možnost provést důkaz zvukovou nahrávkou průběhu setkání mezi obviněným M. N. a poškozeným P. Z., obviněný poukázal na usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 8. 6. 2000, sp. zn. 2 To 73/2000, publikované pod č. 55/2001 Sb. rozh. tr. Podle právní věty tohoto judikátu jsou v trestním řízení procesně

použitelné pouze odposlechy a záznamy provedené podle § 88 tr. ř. V uvedené věci projednávané u Vrchního soudu v Praze se však jednalo o odposlechy telefonních hovorů. Sám Vrchní soud v Praze se v textu odůvodnění citovaného rozhodnutí vyslovil tak, že je třeba rozlišovat odposlechy telekomunikačního provozu, jejichž provádění v rámci trestního řízení je v zákoně přesně upraveno, od pořizování magnetofonových nahrávek rozhovorů. Protože dovolatel namítá právě nezákonnost pořizení záznamu rozhovoru osob, je citovaný judikát v nyní posuzované věci neaplikovatelný. Na tento závěr nemá vliv ani skutečnost, že po přijetí novely trestního řádu provedené zákonem č. 265/2001 Sb. byl s účinností od 1. 1. 2002 změněn zákon o Policii České republiky a celní zákon, na něž se v citovaném rozhodnutí odkazuje [zákon č. 283/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 13/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů]. Podle názoru Nejvyššího soudu je podstatné to, že předmětný záznam, jehož nepoužitelnosti se obviněný M. N. ve svém dovolání domáhá, nebyl pořízen orgány činnými v trestní řízení, pro něž je závazné ustanovení § 88 tr. ř., které upravuje možnost nařízení a provedení odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu (§ 88 odst. 1, 2, 3 tr. ř.) a stanoví podmínky pro jeho použití jako důkazu v trestním řízení (§ 88 odst. 4 tr. ř.). Jestliže tedy zvukový záznam není pořízen orgánem činným v trestním řízení, nelze požadovat splnění zákonem přesně vymezeného postupu a podmínek, za nichž může dojít k takovému opatření důkazu.

V podstatě shodný argument platí i pro další rozhodnutí, na které obviněný poukazuje, tj. usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. 9. 1994, sp. zn. [4 To 354/94](#), publikované pod č. 33/1995 Sb. rozh. tr., kde je stanovena absolutní neúčinnost magnetofonových záznamů rozhovorů osob jakožto důkazu v trestním řízení, pokud byly záznamy pořízeny v rozporu se zákonem. Obdobně, jako je tomu u výše uvedeného judikátu, i tento se týkal odlišného případu, protože magnetofonové záznamy v uvedené trestní věci byly opatřeny bývalou Federální bezpečností informační službou v rámci tehdy platného zákona č. 244/1991 Sb. Jednalo se o státní orgán, který byl ve smyslu tehdejší právní úpravy oprávněn k použití zpravodajské techniky v rozsahu své působnosti, a to za dodržení podmínky spočívající ve vydání předchozího písemného povolení tehdejším prokurátorem. Protože tato zákonná podmínka nebyla ve zmíněné věci posuzované Krajským soudem v Českých Budějovicích splněna, vydal citované rozhodnutí, kterým vyloučil možnost použití důkazu získaného v rozporu s tehdy platnou právní úpravou. Jak je z uvedeného zřejmé, pro trestní věc obviněného M. N. nemá ani tento judikát žádný význam. Posuzovaný zvukový záznam byl v jeho případě pořízen soukromou osobou, svědkem R. S., a nikoli státním orgánem, jehož postup by byl upraven zákonnou normou. Dovolatel také neuvedl, v rozporu s jakým zákonem měl uvedený svědek pořídit tento zvukový záznam. Jediným právním předpisem, který obviněný v rámci své argumentace zmínil, byl trestní řád, jehož ustanovení upravující provádění odposlechů a záznamů telekomunikačního provozu (§ 88 tr. ř.) se ovšem vztahuje na orgány činné v trestním řízení, nikoli však na občany. Ani druhý judikát, na něž dovolání poukazuje, tedy nedopadá na daný případ.

Nejvyšší soud proto závěrem konstatuje, že s ohledem na ustanovení § 89 odst. 2 tr. ř. zásadně nelze vyloučit možnost použít k důkazu též zvukového záznamu, který byl pořízen soukromou osobou i bez souhlasu ostatních účastníků určitého jednání, byť je nezbytné tuto skutečnost vždy posuzovat též v rámci respektování práva na soukromí zakotveného v čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, práva na nedotknutelnost osoby a jejího soukromí ve smyslu čl. 7 odst. 1 a čl. 10 odst. 2 Listiny základních práv. K tomu srov. též rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 12. 5. 2000 ve věci Khan v. Spojené království, a ze dne 24. 1. 2002 ve věci Turquin v. Francie.

Významnou okolností v takových případech bude především to, zda důkaz v podobě tohoto zvukového záznamu stojí v konkrétní věci osamocen v rámci hodnocení otázky viny pachatele, anebo zda má soud k dispozici jiné důkazy, které výrazným způsobem nasvědčují důvodnosti obvinění a s nimiž je zvukový záznam v obsahové shodě. V daném trestním řízení je rozhodné, že zpochybňovaný zvukový záznam nebyl rozhodně stěžejním důkazem, neboť soud prvního stupně měl evidentně k dispozici hned několik dalších důkazů (svědeckých výpovědí), na nichž založil svůj výrok o vině

obviněného M. N. Vzhledem ke shora uvedenému je zřejmé, že soudy nižších stupňů při dokazování postupovaly v souladu s trestním řádem i soudní praxí.

Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl dovolání obviněného M. N., protože ho shledal zjevně neopodstatněným.